

Egy este a képviselővel

Az egészségügy diagnózisa

Teniszedző is érdeklődött igazgató rendezte megtrikult haját, idősök, már amennyire így titulálhatók az ötven-egynéhány évesek, aszszonyok, férfiak gyülekeztek Újszegeden, az MTA Biológiai Központjának hallgatójának hétfőn delután A 6. számú választókerület országgyűlési képviselője, Karácsonyi Sándor orvosprofesszor invitálására készülődtek, hogy megtudhassák, mit tett választottuk szűk másfél év alatt az országgyűléseken, az egészségügyi és szociális bizottságban.

Az előadóterem közepén diavetítő bámult a hófehér vászonra. Ugyan minek ez? — suttogtak a megjelentek egymás között. Később kiderül majd annak nélkülözhetetlensége.

Karácsonyi professzor előbb elmondta, hogy a választójogi törvény értelmében adhat tájékoztatást az Országgyűlés munkájáról, annak egészségügyi és szociális bizottsága aktív tevékenységéről. Megjegyezte még: a képviselő munkája olyan, amit nem lehet megtanulni, azt csak érezni, érteni lehet. „Örülök, hogy újra találkozhatok kedves választóimmal, mert magam is kíváncsi vagyok, önöknek lettek-e sikereményeik, és gondolom, tudni akarják, a megválasztottak vannak-e?”

Visszatérve a diavetítőhöz. Abból sugározták celluloidra tömörítve a beszámoló témáját. Azonnal kiderült a legnagyobb gond: hazánkban felmíllió az alkoholista, és nagy a halálzási arányszám. Ezeket túl más bajok is súlyos terhet raknak az egészségügyért felelősök vállára.

A felszabadulás után, 1948 és 1965 között az Egészségügyi Világszervezet kimutatása szerint is minden tekintetben intenzív javulás tapasztalható, de ezután, 1978—1980-ra szembetűnő volt a romlás. Mindennek oka van, így ennek is. Ezt vizsgálják a felelősök, és mindent megtesznek a jobbítás érdekében. Sajnos, a szűkös anyagiak miatt a lehetőségek korlátozottak.

Három fontos feladatnak kell megfelelni: megelőzés, gyógyítás, rehabilitáció

Magyarország lakossága 1980 óta 18—20 ezerrel csökkent. A halál oka 37 százalékban szíveredetű, az érrendszeri elégtelenségek és a daganatos betegségek 20-20 százalékot tesznek ki, bal esetből származó életvesztés pedig 8-9 százalékban szerepel a statisztikában.

Megelőzés: az időben észrevett daganatos megbetegedések az esetek 90 százalékában műtéttel sikerrel orvosolhatók. Az öngyilkosságok terén sajnos a világon az első öt között szereplünk. Hazánkban az Alföld, annak is a déli része „vezet”

Az előadó a szívbetegek okát a túlhajszolt életformában, a fokozott idegességben, az intenzív dohányzásban és az alkoholfogyasztásban látja. Hiába

minden jószándék az egészségügyi kormányzat részéről, ha nem vigyázunk önmagunkra. Az érrendszer károsodását a szeszen és a dohányon túl a helytelen táplálkozás okozza.

Az egészségügyi bizottságban megállapították azt is, hogy a precíz műszerek gyakran ott vannak, ahol nincs meg a kezelésükhöz nélkülözhetetlen, megfelelő szellemi kapacitás. Tudják, hogy sok műszert — kényszerből — túlhasználják. Oka: nincs pénz. Ez azért is kevés, mert például gyógyszerre az elmúlt öt évben 6,3 milliárd forintot költöttünk, s az külön tragédia, hogy ennek zömét a lakosság halmozza fel otthon a polcokon.

A beszámoló után számtalan hozzászólás hangzott el, amelyekre a képviselő válaszolt.

A. S.

Gyártók, kereskedők, felhasználók találkozója

A szakma történetében ez az első konferencia-jellegű országos megmozdulás — fogalmaztak a szervezők tegnap, kedden délelőtt Szegeden, a Technika Házában, a villamos szerelési anyagok felhasználásáról rendezett tanácskozással megnyitóján. A konferencia kétnapos, rendezője a Mérestervezési és Automatizálási Tudományos Egyesület szentesi csoportja. Az első nap a résztvevők előadásokat hallgattak meg, ma pedig Szentesre látogatnak.

Az egyesület szentesi csoportja nem véletlenül kapott főszerepet az esemény kapcsán: villamos szerelési anyagokat, tehát dugaljakat, kapcsolókat gyárt a Kontakta szentesi gyára, az az üzem, amely a napokban ünnepli fennállásának 25. évfordulóját. Allitól az az alkalom is lehetőséget adott a konferencia megrendezésére (a jubileumról csak röviden szolt megnyitói beszédében Horváth Attila, a Kontakta vezérigazgatója).

Ma, szerdán a meghívott hazai 30 vállalat közel 130 képviselője először gyárlátogatáson vesz részt a szentesi Kontaktaban, s gyártótörténeti kiállítást tekint meg a művelődési házban. A konferencia összefoglalójaként

kerekasztal-megbeszélésre kerül sor, amelyhez a rendezők nagy reményeket fűznek. Ekkor nyílik ugyanis lehetőség arra, hogy a gyártó, a kereskedő, a fogyasztó, valamint a termékeket minősítő intézetek képviselői véleményét nyilvánítsanak, tapasztalataikat elmondhassák, ötleteiket, módosítási javaslataikat előadhassák. A Kontakta legújabb termékeiről is ezúttal nyilatkozhat először a szakembargáda.

A résztvevők között külföldiek is vannak: 10 mérnök-kereskedő az NDK-ból, NSZK-ból és Svédországból. Velük ugyan meg nem állunk üzleti kapcsolatban, de partnereink lehetnek...

F. K.

Az állattenyésztésünkhöz szorosan tartozó, annak termelési, hatékonysági mutatóit döntően meghatározó tömegtakarmány-termesztésben és -gazdálkodásban továbbra sem sikerült jelentősen előrelépni. Az állattenyésztés-szabályozás módosítása, 1987-től, várhatóan új lendületet ad az ágazat megújulásának.

A háztáji termelésre jellemzővé vált a nagyüzemi termelésbe való meg szorosabb integrálódás, szerepük a zöldség-gyümölcs termelésben — eltérő feltételek miatt — jelentősen megnőtt. Kedvező tapasztalatok után a nagyüzem meg szervezték a zöldség és gyümölcs nagyüzemi forgalmazását, kiiktatva a nehézkessé váló, magas költséggel dolgozó nagykereskedelmet. A háztáji termelésre továbbra is jellemző volt a termelési, piaci, szabályozóbeli változásokra történő gyors reagálás.

Az elmúlt időszakban általánossá vált a minőség szerinti átvétel jogos igénye. A gondot több esetben az okozta, hogy megfelelő előkészítés hiányában, elvi-módszertani tisztázatlanság mellett került az új rendszer bevezetésére. A termelők nem tudják elfogadni például, hogy ugyanaz a termék egy vállalat különböző telephelyein más minősítést kapjon, az „objektív” minősítést a termelők részéről sok szubjektív felhang kíséri. Legalább e nyí gondot jelent, hogy a beáramló ipari termékeknek a minőségi követelményeket nem tudjuk megfelelően érvényesíteni.

A szövetség érdekvédelmi tevékenysége ezen a területen is javult; a partneri szerződéses viszony erősítése mellett következetesen érvényesíti a szövetkezetek érdekeit, s ez forintokkal is kifejezhető.

A termelés tartalékainak feltárását nagymértékben elősegítette egy korszerűbb, üzemenkénti kereset- és jövedelemszabályozás; bár sok esetben a meglévő lehetőségeket sem kellő mértékben használjuk ki. A belső érdekeltiség megteremtésének jó példája a Bordányi „Előre” Szakszövetkezet 12 darab tehergépkocsijának üzemeltetése. Az 1985.

évi 900 ezer tonna-kilométer teljesítése mellett, 1986. I. negyedévében már 580 ezer tonna-kilométert teljesítettek úgy, hogy egy tonna-kilométer költsége 4 forintból 2,20-ra csökkent, a fokozottabb karbantartás és gondoskodás mellett, s a dolgozók bére 5 és 18 ezer forint között differenciálódik, teljesítéstől, költséggazdálkodástól függően.

Úgy érezzük, hogy társadalmi szempontból is vonzóvá vált a mezőgazdasági szövetkezetekben dolgozni. A kereseti átlagok, a szociális ellátás színvonala még sokáig elmarad az ipari átlagtól, de ezt részben kompenzálja a hasznos tevékenység helybeni megtalálásának lehetősége.

Helyes az a gyakorlat, hogy több szövetkezetben a tagsági jog megszerzését alkalmazzott állományban töltött próbaidőhöz kötötték, s más módon is erősítik (tagsági pótlék) a tagság tulajdonosi tudatát; mert csak ez lehet a jól kialakult demokratikus önkormányzati rendszerünk alapja.

A szövetkezetek gazdasági helyzetüktől függően, az elmúlt tervidőszakban is javították a szociális ellátás színvonalát. Bővült az üzemi étkeztetés, az üzemi orvosi ellátás, nőtt az üdültetésben részt vevők száma.

Súlyos gondnak tartjuk, hogy nőtt a balesetek miatt kiesett munkanapok száma és a balesetek súlyossága is. Az okok között találjuk a vezetők ilyen irányú felkészültségének, figyelmének hiányát, a tagok egyéni felelősségérzetének csökkenését, ami néhány esetben súlyos munkafegyelmi vétséggel párosul, valamint az elhasználódott eszközállomány több mint duplájára történő növekedését. Ezen a területen a tsz-szövetség tagi megelőző érdekvédelmi tevékenységét erősíteni kell.

A mezőgazdasági szövetkezetek egyik legnagyobb gondja a munkában megfáradt és alacsony nyugdíjjal vagy járadékkal rendelkezők helyzete. Többségük már munkát nem tud vállalni; az általuk igényelt ellátáshoz nehezebben, költségesebben jutnak falun hozzá. A szövetke-

Holnap

Ülést tart a szegedi tanács

Október 16-án, csütörtökön reggel fél 9 órakor tartja soron következő ülését a Szeged Megyei Városi Tanács. A tanács végrehajtó bizottsága javasolja a testületnek, hogy tűzze napirendre és vitassa meg a következő témákat: a lakásgazdálkodás helyzete; a felsőoktatási és a tudományos kutatóintézetek társadalmi-gazdasági és kulturális szerepe a város életében; az 1985-ös jelölőgyűléseken elhangzott közérdekű bejelentések és javaslatok megvalósításának helyzete. A tanácsülés nyilvános.

MTESZ

Közgyűlésre készülnek

Kádár János fogadta a szövetség vezetőit

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára fogadta Fock Jenőt, a Központi Bizottság tagját, az MTESZ elnökét és dr. Tóth Jánost, az MTESZ főtitkárát, akik tájékoztatást adtak a szövetség szombaton kezdődő küldöttközgyűlésének előkészületeiről. Kádár János elismeréssel szolt a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének szerepéről az ország gazdasági fejlődésének előmozdításában, és eredményes munkát kívánt a közgyűlésnek.

Az MTESZ és egyesületei, valamint területi szervezetei

az elmúlt öt esztendőben jelentős munkát végeztek. Hazánk műszaki értelmiségének többsége eredményesen vett részt a rendkívül nehéz gazdasági feladatok megoldásában. A szakemberek világosan látják az ország nehéz gazdasági helyzetét, s a kiutat keresve már eddig is számos területen jelentős eredményeket értek el. Így például azoknak az anyag- és energiamegtakarítási javaslatoknak a megvalósításából négy milliárd forint, és ezen belül 54 millió dollár haszon származott 1980 és 1984 között.

A városiak közössége

Mától: levéltári napok

A szakmai és tudományos feladatok mellett közművelődési missziót is vállal a Csongrád Megyei Levéltár munkatársi gárdája: éventéni rendszerességgel — más intézményekkel és szervezetekkel együttműködve — megszervezik a levéltári napok eseménysorozatát. Az idén a megye két városában, Makón és Csongrádon tartanak helytörténeti konferenciákat, Földeákon, illetve Óföldrőn „falutörténeti napot” rendeznek. A ma, szerdán kezdődő, pénteken záruló programsorozatról Blazovich Lászlót, a megyei levéltár igazgatóját kérdeztük:

— Mi indokolja, hogy ezúttal vidéki városokat választottak rendezvényeikhez, s miért éppen Makót, Csongrádot?

— A helytörténeti konferenciáknak kettős a céljuk: a kutatók fórumai, ahol új eredményeikről beszámolhatnak, másrészt viszont az illető település lakóinak fórumai, ahol lakóhelyük múltjáról tájékozódva alkalmas lehet az odatartozásuk tudata. A településtudat, a városstudat kialakítása nemcsak azért hálásabb feladat a vidéki városokban, mert kisebb emberecsoportok közösségeit eleveve; sokkal homogénebb a lakosság, kevésbé cserélődött az idők folyamán, mint a nagyvárosokban, például Szegeden. Egészen konkrét bizonyítékaik is vannak arra, hogy

Szegeden kisebb az érdeklődés a helytörténet iránt, mint a megye más városai- ban, vagy a falvakban; a vidékre vonatkozó tanulmánykötetek mind és azonnal elkelnek, a „Szegedről szólnak” — nem.

— Szegeden számos más intézmény és szervezet is rendez történeti-helytörténeti tárgyú tanácskozásokat, előadásokat. Gondolom, ezért is mennek önök a vidékre.

— Természetesen. Makóra pedig különösen azért, mert egyúttal ünnepeket is ünnepelünk a megye, szerintem legszébb műemlékének, a megyeháza megépítésének 150. évfordulóját. Nemcsak a felújított épület történetéről, Giba Antalról, az építőről lesz szó a mai konferencián, hanem általában a műemlékvédelemről is. Valamint egy másik jubileum ürügyén, a Makói Múzeumi Füzetekről...

— Amelynek az 50. száma jelent meg most, s amely — gondolom — Tóth Ferenc múzeumigazgató tevékenysége nélkül talán nem alakulhatna ilyen eredményesen a lokalpatrióta gondolkodást és magatartást. — A füzetek megjelené-

sének érdemes múltja is van. A Trianon után Makón, ahogy az egész országban, művelődéstörténeti, régészeti társaságok alakultak, kiadványaik is voltak, 1926-tól 1947-ig kitűnő helytörténeti sorozat volt a makói; részint a város, másrészt Csanád vármegye múltjára vonatkozó tanulmányokkal és dokumentumokkal, Eperjessy Kálmán szerkesztésében. A folytatást az 50-es évekből néhány szám jelentette, Péter László irodalomtörténész érdeme, majd a 60-as évek közepén indult a mai Makói Múzeumi Füzetek sorozata, s Tóth Ferencnek, a város támogatásának köszönhetően a mezővárosi kultúra, az egészséges lokalpatriotizmus ápolásában igen nagy szerepe van.

— Csongrádrol város történeti monográfiát készült. Hol tartanak a kutatók?

— Hamarosan együtt lesz az első kötet anyaga. A csütörtöki konferencián a monográfia szerzői számolnak be kutatási eredményeikről.

— Falutörténeti napot most először rendez a levéltár. Miért éppen Földeákon?

— Tudniillik, hogy 140 évvel ezelőtt a falut előntötte a Maros, s a földesúr lehetővé tette, hogy a lakosság magasabban fekvő területre költözzön. Ez a mai Földeák. Am nem mindenki költözött át. Óföldrőn, bár külleme szerint rossz állapotban, de van — egy középkori templom. A 13—14. századra jellemzően dombon épült, körülötte a temető, a falu, az elhelyezkedésének típusosságát, s egyáltalán a meglétét is szeretnénk tudatosítani a pénteki falutörténeti napon.

Sulyok Erzsébet

A nőtanács az áruellátásról

A családok, a lakosság áruellátásáról tájékozódott a Magyar Nők Országos Tanácsa kedden a Parlament vadásztermében tartott ülésén. Juhár Zoltán belkereskedelmi miniszter számolt be a kereskedelem helyzetéről, az ellátás javításának lehetőségeiről. Hangsúlyozta: az áruellátás a népgazdasági tervben előírt követelmények szerint alakul.

A jövő évi áruellátásról szólva elmondta: szükséges, hogy megőrizzék az élelmiszerek, a tüzelő- és építőanyagok jó kínálatát, és javítsák az olcsó termékek, egyes tartós fogyasztási cikkek ellátását. A kiskereskedelmi forgalom bővítését, az áruk minőségét főleg a hazai termelőkkel együttműködve kívánják jobbitani. További feladat a szervezeti életkéltetés, főleg a gyermek- és a diákképzés feltételeinek javítása is.

Molnár Lajos, a Tszöv elnöke